

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/56/2021
Identifikačné číslo spisu:	7712203027
Dátum vydania rozhodnutia:	23.05.2023
Meno a priezvisko:	Mgr. Peter Melicher
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:7712203027.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu A. Z. F., Y. F., V. XXXX/XX, proti žalovanej A. G. F., L., L. XXXX/XX, zastúpenej advokátom JUDr. Tomášom Balážikom, Bratislava, Šamorínska 10, o zaplatenie 2 983,40 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 12C/11/2012, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 20. marca 2019 sp. zn. 1Co/96/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobca má proti žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Michalovce (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 28. novembra 2017 č. k. 12C/11/2012-476 uložil žalovanej povinnosť do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia zaplatiť žalobcovi sumu 1 589,97 eura s 9,25 % ročným úrokom z omeškania od 26. apríla 2010 do zaplatenia, zastavil konanie o žalobe v časti nároku na úhradu istiny 186,93 eura s 9,5 % ročným úrokom z omeškania od 18. októbra 2007 do zaplatenia zo sumy 14,90 eura, s 9,5 % ročným úrokom z omeškania od 7. apríla 2008 do zaplatenia zo sumy 18,03 eura, s 9,5 % ročným úrokom z omeškania od 23. februára 2007 do zaplatenia zo sumy 33,01 eura, s 9,5 % ročným úrokom z omeškania od 23. februára 2007 do 23. apríla 2007 zo sumy 87,48 eura, s 9,5 % ročným úrokom z omeškania od 25. februára 2008 do zaplatenia zo sumy 106 eur a v prevyšujúcej časti žalobu žalobcu zamietol. Zamietol vzájomnú žalobu žalovanej a vyslovil, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi 6 % vynaložených trov konania a plnú výšku trov vzájomnej žaloby.

1.1. Súd prvej inštancie vychádzal zo zistenia, že strany sporu sú bývalí manželia, ich manželstvo bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Michalovce z 20.októbra 2003 č. k. 16C/84/2003-46, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 13. januára 2004 a ku dňu rozhodovania súdu prvej inštancie nebolo vyporiadané ich bezpodielové spoluvlastníctvo, do ktorého patrila aj rodinný dom a pozemok nachádzajúci sa vo Veľkých Kapušanoch, na Tulipánovej ul. č. 11 a byt na Tolstého ul. č. 5 vo Veľkých Kapušanoch. Po rozvoze manželia obývali predmetný dom rozdielne, žalobca sa v ňom zdržiaval v

priemere osem dní v mesiaci a žalovaná užívala dom denne na bývanie až do konca októbra 2007 a hoci od novembra 2007 táto nehnuteľnosť nebola využívaná na bývanie, žalobca vykonával jej správu, údržbu a bežnú opravu, ako zmluvný odberateľ plynu, elektriny, vody a káblovej televízie, žalobca platil preddavky za tieto služby a po vyúčtovaní dodávok i nedoplatky. Žalovaná napriek výzve žalobcu zo dňa 4. februára 2004 neprispela na platbu nákladov spojených s odberom plynu, elektriny, vody a káblovej televízie.

1.2. Aplikujúc ustanovenia § 451, § 452, § 150 ods. 1 a § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka súd prvej inštancie ustálil podiel žalovanej na spotrebe elektriny, vody a plynu v období od 1. januára 2007 do 31. októbra 2007 v podiele 269/365 a od 1. novembra 2007 v podiele 1/2 (keďže užívanie spoločného rodinného domu od 1. novembra 2007 nebolo preukázané v inom ako polovičnom podiele). Dôvodil, že obrana žalovanej založená na argumente, že žalobca od nej duplicitne požaduje platby za vodu, elektrinu a plyn, pretože v rozsudku Okresného súdu Michalovce sp. zn. 12C/77/2009 mu tieto platby už boli priznané, sa nezakladá na pravde, pretože v uvedenom rozsudku Okresný súd Michalovce rozhodoval o nárokoch žalobcu z rovnakého titulu za obdobie do 31. decembra 2006 a predmetom tohto sporu je nárok žalobcu od 1. januára 2007.

1.3. Ako dôvodnú posúdil súd prvej inštancie námietku premĺčania vznesenú žalovanou v časti nárokov žalobcu, o ktorých žalobca vedel pred 29. decembrom 2007 (dva roky pred podaním žaloby), t. j. ktoré odvodzoval z faktúry zo dňa 18. októbra 2007 č. 2110486140 na sumu 188,73 eura (spotreba vody), žalobcom vyplatenej dňa 8. novembra 2007, a faktúry zo dňa 23. februára 2007 č. 7411222052 na sumu 120,49 eura (plyn), žalobcom vyplatenej dňa 24. apríla 2007. Uzavrel, že ostatné nároky boli žalobcom uplatnené na súde včas. Žalobcovi preto priznal nárok na úhradu sumy 1 589,97 eura s príslušenstvom a v prevyšujúcej časti žalobu žalobcu zamietol.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 20. marca 2019 sp. zn. 1Co/96/2018 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v jeho vyhovujúcom výroku, vo výroku o zamietnutí vzájomnej žaloby, zastavení konania a o trovách konania, odmietol odvolanie proti výroku o zamietnutí žaloby žalobcu v prevyšujúcej časti a žalobcovi priznal nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania. Odkázal na vecne správne dôvody rozsudku súdu prvej inštancie (§ 387 ods. 2 Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“) a okrem iného doplnil, že judikatúra súdov je dlhodobo ustálená v tom, že ak dôjde k splateniu spoločného dlhu manželov až po zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov a súčasne pred jeho vyporiadaním zásluhou jedného z nich z jeho výlučných prostriedkov, prináleží mu právo na ich náhradu v zmysle § 150 vety druhej Občianskeho zákonníka.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“). Navrhla, aby najvyšší súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Ako dovolací dôvod uviedla, že v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo (§ 420 písm. d) CSP). Dovolanie zdôvodnila tým, že žalobou z 29. decembra 2009 žalobca vedome požadoval duplicitu úhrady faktúry za energiu - plyn, č. faktúry 7411222052 za obdobie 19. februára 2006 - 18. februára 2007, na čo ona neustále na súde poukazovala, v pomere 269/365, napriek podielu k nehnuteľnosti, ktorej sa pohľadávka týkala, 1:1. Žalobca podľa nej požadoval v tej istej veci a z tej istej faktúry za plyn č. faktúry 7411222052 zo dňa 23. februára 2007 vo výške 63 859,15 Sk duplicitne pomernú časť až 73,7 % za obdobie od 1. januára 2007 - 18. februára 2007, ktorá už bola v konaní pod sp. zn. 12C/77/2009 vysporiadaná na základe rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 4Co/54/2012-76 zo dňa 10. marca 2016, ktorým krajský súd upravil rozsudok Okresného súdu v Michalovciach sp. zn. 12C/77/2009 zo dňa 21. decembra 2011. Žalovaná súdom určenú sumu aj hneď uhradila. Spomínaným rozsudkom krajského súdu bola vysporiadaná faktúra 7411222052 až na 99,6 %, teda nie len do 31. decembra 2006, ako sa uvádza v rozsudku, ale až do 16. februára 2007. Ak už raz bolo v danej veci právoplatne rozhodnuté a uhradené až 99,6 % z tejto faktúry, nemôže súd ešte raz rozhodovať o tej istej veci v inom konaní. Žalovaná ďalej namietala duplicitné rozhodnutie súdu aj vo vzťahu k jej povinnosti zaplatiť žalobcovi spotrebu vody z faktúry č. 2110486140 za obdobie od 16. novembra 2006 do 11. októbra 2007 vo výške 5 927,- Sk, pričom v rozsudku sp. zn. 12C/77/2009 z 21. decembra 2011 už súd vysporiadal náhradu časti spotreby vody za obdobie od 16. novembra 2006 do 11. októbra 2007 vo výške 841 Sk, čo žalovaná aj uhradila. Krajský súd a ani okresný súd neponížili výšku duplicitne požadovanej faktúry za vodu č. 2110486140 za obdobie 16. novembra 2006 - 11. októbra

2007, už vysporiadanú v rozsudku 12C/77/2009, o čiastku 841 Sk. Žalovaná tiež namietala, že vo vzťahu k tej istej faktúre súdy v konaní sp. zn. 12C/77/2009 určili pomer 50 %, avšak v tomto konaní už pomer 73,7 %. Ďalej uviedla, že súd prvej inštancie napriek opakovaným výzvam o preverenie u vodární, plynárov a elektrární, či existujú dobropisy za obdobie roku 2007, kontrolu dobropisov nevykonali. Síce vydal uznesenie zo dňa 16. februára 2016, že požiada Východoslovenské vodárne a.s., elektrárne a plynárne o preverenie, či v roku 2008 došlo k vráteniu určitých súm za vyúčtovanie v roku 2007-2008, ale nič nepreveril.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie zamietnuť v celom rozsahu ako nedôvodné. Uviedol, že časové obdobia jeho nárokov v oboch súdnych konaniach sa neprekrývajú, naopak súvisle na seba nadväzujú, čo aj súdy vo svojich rozhodnutiach zdôraznili. Vo vzťahu k faktúram č. 7411222052 a č. 2110486140 upriamil pozornosť na to, že v tu preskúmanom konaní súd uznal námietku premĺčania a na tomto základe žalobu v tejto časti zamietol. Žalovanou namietané časti týchto faktúr teda nielenže neboli započítané duplicitne, ale neboli započítané vôbec. K tvrdeniu žalovanej, že súd nevykonali navrhované úkony v súvislosti s dobropismi za rok 2007 žalobca uviedol, že opak je pravdou - súd tieto úkony vykonal, konal tak práve na základe vznesených námietok žalovanej a na základe nich aj námietku vyhodnotil.

5. Vo vyjadrení z 22. mája 2021, doručenom dovolaciemu súdu v priebehu dovolacieho konania, žalovaná zopakovala, že v žalobe z 29. decembra 2009 sp. zn. 12C/11/2012 žalobca požadoval duplicitu úhrady faktúr č. 7411222052 a č. 2110486140, o ktorých už bolo rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Michalovce sp. zn. 12C/77/2009, potvrdeným Krajským súdom v Košiciach sp. zn. 4Co/54/2012. K vyjadreniu priložila kópiu rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 4Co/54/2012-761. Rozsudok Okresného súdu Michalovce sp. zn. 12C/11/2012 označila za zaujatý proti nej, nezákonne zvýhodňujúci žalobcu. Vo vzťahu k pomeru 73,7 % určenému v tejto veci poukázala na odôvodnenie rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 4Co/54/2012, podľa ktorého žalobca mal zachované právo využívať dom rovnako ako žalovaná, v užívaní mu nebolo bránené, preto platí základný princíp o rovnakých podieloch oboch účastníkov konania. Uviedla tiež viacero ďalších dôvodov, pre ktoré považuje napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie za nesprávny.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

7. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam (viď napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/209/2015, 3Cdo/308/2016, 5Cdo/255/2014). Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na súde vyššej inštancie nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých súd môže konať a rozhodnúť. Platí to pre všetky štádiá konania pred súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je (nesmie byť vnímaný ako) tretia inštancia, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Tejto mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 424 CSP dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

9. Najvyšší súd vo viacerých rozhodnutiach poukázal na to, že prípustnosť dovolania má vo

všeobecnosti stránku objektívnu a subjektívnu (vid' napríklad rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/231/2014, 2Cdo/107/2013, 3Cdo/139/2015, 4Cdo/190/2013, 5Cdo/441/2014, 6Cdo/250/2011). Objektívna stránka zohľadňuje vecný aspekt tohto opravného prostriedku - či smeruje proti rozhodnutiu vykazujúcemu zákonné znaky rozhodnutia, proti ktorému je dovolanie prípustné. Subjektívna stránka prípustnosti dovolania sa naopak viaže na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje osobný aspekt toho, kto podáva dovolanie - či je u neho daný dôvod, ktorý ho oprávňuje podať dovolanie. Pri skúmaní subjektívnej stránky prípustnosti dovolania treba brať do úvahy to, či dovolateľ bol negatívne dotknutý napadnutým rozhodnutím (vid' tiež R 50/1999). Posúdenie subjektívnej prípustnosti dovolania pritom predchádza posúdeniu objektívnej prípustnosti dovolania; pokiaľ dovolací súd dospeje k záveru, že dovolanie podáva ten, kto naň nie je oprávnený, neskúma už, či je dovolanie prípustné po objektívnej stránke. Subjektívny aspekt prípustnosti dovolania reflektuje stav procesnej ujmy dovolateľa, ktorý sa prejavuje v porovnaní (1) pre neho najpriaznivejšieho výsledku, ktorý mohol byť nastolený rozhodnutím odvolacieho súdu, a (2) reálneho výsledku daného rozhodnutím odvolacieho súdu (resp. jeho napadnutou časťou). Oprávnenie podať dovolanie má len strana (účastník konania), v neprospech ktorej bolo rozhodnuté.

10. V danom prípade žalovaná vecne vymedzila dovolací dôvod duplicitným rozhodovaním o nárokoch žalobcu z faktúr č. 2110486140 z 18. októbra 2007 a č. 7411222052 z 23. februára 2007 (keďže o týchto nárokoch sa podľa nej rozhodlo už skôr rozsudkom Okresného súdu Michalovce sp. zn. 12C/77/2009 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 4Co/54/2012). Zo spisu však vyplýva, že v preskúmvanej veci súd prvej inštancie v rozsudku z 28. novembra 2017 č. k. 12C/11/2012-476 prihliadol na žalovanou vznesenú námietku premĺčania a práve vo vzťahu k faktúram č. 2110486140 z 18. októbra 2007 a č. 7411222052 z 23. februára 2007 (ktoré žalobca uhradil viac ako dva roky pred podaním žaloby) s odkazom na § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka konštatoval, že došlo k premĺčaniu nárokov z týchto faktúr (bod 49. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie). Z tohto dôvodu súd prvej inštancie žalobu v časti týkajúcej sa týchto faktúr zamietol. Je teda zrejmé, že žalovaná nebola vo vzťahu k nárokom žalobcu odvodzovaným z uhradenia týchto faktúr stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané, práve naopak, v tejto časti bolo rozhodnutie súdu prvej inštancie v jej prospech.

11. V neprospech žalovanej nebolo ani rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorý v tejto časti (vo vzťahu k výroku o zamietnutí žaloby) jej odvolanie odmietol, keďže ani pri vecnom posúdení jej námietok v odvolacom konaní (a to platí aj o dovolacom konaní) by žalovaná nemohla dosiahnuť procesne lepší výsledok konania než zamietnutie žaloby žalobcu v predmetnej časti. Dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (v časti, ktorej sa dovolanie vecne týkalo) v spojení s predchádzajúcim rozhodnutím súdu prvej inštancie teda z procesného hľadiska nezasiahlo negatívne do právneho postavenia žalovanej. To znamená, že v danom prípade bolo dovolanie podané tým, kto nebol subjektívne oprávnený podať dovolanie.

12. Dovolací súd preto po prijatí záveru, že dovolanie podané žalovanou ako neoprávneným subjektom nevyvolalo účinok, ktorý by umožnil uskutočniť meritórny prieskum napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, odmietol jej dovolanie podľa § 447 písm. b) CSP bez toho, aby sa zaoberal otázkami súvisiacimi s objektívnou prípustnosťou ňou podaného dovolania.

13. Dovolací súd považuje za potrebné doplniť, že žalovaná síce v dovolaní uviedla, že súd prvej inštancie nesprávne určil pomer jej spoluúčasti na nákladoch, ktorých náhradu požadoval žalobca (čo by sa teoreticky mohlo týkať nielen vyššie uvedených faktúr, ale aj tých faktúr, vo vzťahu ku ktorým bolo žalobe vyhovené) a že súd prvej inštancie napriek výzvam nevykonal kontrolu dobropisov, avšak tieto poukazy dovolateľky na (podľa nej) nedostatočné vykonanie dokazovania, resp. nesprávne vyhodnotenie dôkazov nemal taký charakter, že by ho bolo možné považovať za samostatné vymedzenie odvolacieho dôvodu (napr. podľa § 420 písm. f) CSP). S ohľadom na viazanosť odvolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) môže dovolací súd posudzovať prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP výlučne v prípade, ak dovolateľ v dovolaní uvedie, v čom má spočívať predmetná vada zmätočnosti (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 27. apríla 2021 sp. zn. 1VOBdo/2/2020, bod 23. a nasl. odôvodnenia;

podobne nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 30. septembra 2021 sp. zn. II. ÚS 277/2021). Pre úplnosť však dovolací súd uvádza, že s oboma námietkami žalovanej sa súdy nižšej inštancie dostatočne vysporiadali: K prípadným preplatkom, ktoré mohli byť žalobcovi dobrovoľne zaplatené, odvolací súd uviedol, že otázka prípadného bezdôvodného obohatenia niektorého z manželov môže byť predmetom konania o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, kde dochádza k vyporiadaniu v tzv. širšom zmysle, a k odlišnosti pomeru spoluúčasti žalovanej na nákladoch na bývanie oproti skoršiemu rozhodnutiu už súd prvej inštancie uviedol, že vychádzal zo skutočného užívania domu v období od 1. januára 2007 do 31. októbra 2007 a následne od 1. novembra 2007 - išlo teda o posúdenie spoluúčasti žalovanej na nákladoch na bývanie vo vzťahu k inému skutkovému stavu než ku ktorému sa vyjadroval súd v konaní pod sp. zn. 12C/77/2009.

14. Vo vzťahu k námietkam, ktoré dovolateľka uviedla vo vyjadrení z 22. mája 2021, teda po uplynutí lehoty na podanie dovolania, dovolací súd uvádza, že rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP) a takisto dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP). Preto dovolací súd nemohol prihliadať na nové námietky dovolateľky, ktoré formulovala po uplynutí lehoty na podanie dovolania.

15. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.